mea sententia quam dixi . 22. junij . 1562 . /

(2)

Video Ill.mi et R.mi dni (oratores clari.mi) sacratissimi Patres. Video ingens ... cipuum nodum et difficultatem in materia horum quinque articulorum qui nobis propositi sunt, esse circa verum et germanum sensum illorum verborum Joa. 6. nisi manducaveritis car. fi. ho. et bi. eius sang. non hab. vi. in vobis. (Video et multa variaque de illis dicta esse a doctissimis Theologis qui ante me dixerunt suas sententias, unde compellor tum ab opinionum varietate, tum et ipsius difficultatem, quod ego et de his verbis sentio, in medium proponere. Ut autem ordine procedam in his et alijs quae circa 5. dictos ar.tos dixero duo precipue agam in presentiarum, spiritu s.cti quem imploro, adiuvante favore. P.m tractabo locum illum Jo. 6. et dicam quis sit eius genuinus ac verus sensus, nec non aliorum locorum quae de materia haberi apud alios tres evangelistas et apud divum Paul. 1. cor. ... ex quorum declaratione et vera intelligentia deducam responsionem ad p.m et 3.m ar.m. 2.o vero tractabo quod illam contentam in 4.o ar.lo et tandem unico verbo satisfaciam alijs duobus ... ... nec volo hanc 3.am huius disputationis partem ... tinere, quam (?) de illis dicam. et propositis omnibus brevitati ... dabo, scio n. vos. P. s. jam eadem sepius audiendo, defessos merito esse . /.

Ad p.m quod accedendo, audistis iam. P. Ampl. locum hunc Jo. triplicem posse habere sensum, sacramentalem, spiritualem, et utrumque simul. vidistis et varias ac diversas solutiones et expositiones ... ab his qui interpretantur illum sacramentalem, quarum aliquas hic decrevi impugnare non contentionis quidem studio, sed veritatis tamen explorandae amore et desiderio, quia tamen video hanc rem non ab omnibus in dextram partem interpretari, (ut ex sententia Illis R.di ... qui hoc mane dixit pro loco colligi potest) mutata sententia, rem ipsam

(omnib[us] his dimissis) agrediar. et in principio hanc constituo cõcl[usionem].
locus iste Jo. 6. nisi manducaveritis &c. intelligi[tur] de sola manducatione spiritua-
li, et loquitur in sensu spirituali, de hoc n[on] q[uaestio] est. / concl[usio] est expresse
B. Aug. tracta. 26. sup[er] Jo. (quo in loco solent doctores germanum ponere
sensum) et nõ solum dicta verba sed totum c. 6. Jo. ab illis verbis
operamini nõ cibum qui perit &c. intelligit spiritualiter. / scio b. aug[ustinum]
ponere hic verba quedam ex quibus aliqui decipiuntur et dicunt b. aug[ustinum]
intelligere et hunc locum sacramentaliter, et ita de utraque manducatione,
tamen inferius refferam verba b. Aug. ostendam quod quamque hoc alienum sit ab
mentione b. aug. et ab eius verbis. / eandem cõcl. tenet aug. lib.
1. de bap. parvu. c. 17. et lib. 3. c. 5. et multis aliis in locis hic
sepiusme repetitis. / Cum aug.[o] sentiunt oes fere docto. sti. [illegible]
hiero. grego. basi. chrisost. bernar. ciri. &c. et multi alii, [illegible] fa-
teor hos doctores declarare et locum hunc aliqui sacramentaliter, sed
quomodo sint interpretandi, inferius dicam. /
/ eandem senten. amplectitur Tho. Wal. lib. de sacramentalibus c. 91. 92.
Item s. tho. 4. sen. d. 9. ar. 1. q. 2. / bonaven. 4. d. 12. ar.
ulti. q. 1. / alexan. alen. 4. p. q. 51. memb. 4. / gabriel cano. lecti.
87. / silvester . et alii preterea doctores scholastici non
ponunt expresse hanc cõcl[usionem], tamen sequitur ex eorum dictis. ibi: n.
asserunt nõ esse preceptum in sacris litteris de sumptione eucharistie neque sub
utraque neque sub una specie. unde debent necessario interpretari locum
hunc spiritualiter, alias ex illo sacramentaliter intellecto haberetur preceptum —
eandem cõcl[usionem] defendit dns. cayeta. 3. p. q. 80. ar. 12. et tracta.
illo de cena dni quem edidit anno. 25. in instructione nuntii, et
tracta. cõtra quatuor errores lutheranorum c. de utraque spe. edidit
hunc tracta. anno. 31. / Et quia in hoc sugestu. P. Amb. dixit
et assertum est Rmum d. caye. mutasse in hoc ultimo tractatu. cõte-
[illegible] luthe. sentiam quam habuit in 3. p. et recantasse posi[illegible]

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA
UGR Biblioteca Universitaria

diam placuit eius propria verba fideliter vobis hic refferre, obsecro pa-
ter audiatis. /
3. p. q. 80. ar. 12. dicit q locus hic intellectus sacramentaliter hereticum
duci manifestam, q baptismus nō sufficiat infantibus ad vitam et
In tractatu de cena dni. sic habet. Tribus aūt tribus incurrentes circa
sacram.to eucharistie (s. sacrō ipso, manducatione sacramentali, et manducatione
spūali.) ex eo q in hoc c. dns nō loquitur de vno eorum s. de sacram.li
manducatione, nō vere infertur q excludat reliqua duo. Stat...
q de reliquis duobus loquatur, de sacramento ipso et de manducatione spūali
/ Et inferius post aliqua. / ex his omnibus collatis cum Textu euāg.co
dere facile potes erudite lector q licet verum sit et q de fide formata
christi filij dei ac mortis eius pro vita mundi, et q nō de manducatione
sacramentali est sermo in c. 6. Joa. (nō tamen verum est excludi a capite illo fidem
formatam seu manducationem spūalem sacramenti eucharistie /
Et In tractatu illo cōtra q. tres luth. quē vltimo loco edidit. s. anno
explicans locum illum Joa. 6. sic habet. nos aūt dicimus hec christi verba
nō esse sm germinum sensum intelligenda de vsu eucharistie, imo nec posse
intelligi salua christiana fide de cibo et potu sacramentali, et hoc facile ma-
nifestatur ex eo q si intelligerentur de euchar.a tolleretur bap.mi sufficientia
ad salutem, pro si quidem modo hec necessitatem sonant edendi carnem
et bibendi sanguinem filij hominis, quo sonant illa alia dni verba
nascendi ex aqua et spū, et propterea manifeste sequitur q si in istis
bis includitur necessitas sumendi eucharistie nō sufficit bap.mus ad salutem
sed ad hoc q aliquis habeat vitam oportet et baptizari et sumere e...
cuius cōtrarium nō solum in symbolo fatemur cōfitentes vnum bap.ma
remissionem peccatorum, sed dns in euang.o dicit qui crediderit et baptizatus
fuerit saluus erit, et paul. apost. ad Ti. 3. saluos nos fecit per
avium regenerationis etc. Et igitur idem est asserere verba illa christi Joa in-
telligi de cibo et potu sacramenti eucharistie et negare bap.mi sufficientiam ad
clari

3

clareq Verba illa nec intelligi posse de cibo et potu euchar., ex quo re, rea in de nō habet fcep.ⁿ ad sumendum euchar.ⁱ sub utraq; spē.

hec dns caye. que dicta sint in essg grãz, et veritatis et defen,

sione. sed dimissis doctoribq accedamq ad ipm tex. euangl. Joa.

ex quo euidentime veritas hec pbat.

Imprimis. ex primis chrj verbis q de hac mã loquitur est Joa. 6. operã,

mini nō cibum q perit, sed qui permanet in vitã eter. quem fi. ho. da.

vobis. hec verba intelliguntur spualiter ab oĩbq doctoribq quotquot

sunt, et ab illis q declarant verba illa nisi manducare. sacrale,

g.º reliqua oĩa debent intelligi et spuale, qz cõseqª qz oĩa q alia

q chrj dixit, fuerũt ad pbandum hec prima, nõ aut pbabile aut

credibile est q ad pbarẽ sensũ spuales adduxisset chrj sensum

sacrales, qz obscurior est sensus sacralis, et nedum caphanaite,

sed et ipi apti nõ possent intelligere illum tunc, unde chrj non

ageret bonũ et discretum doctore, quia declararet ignotũ p ez

ignotius.

Pr. hic dicit chrj ego sum panis vite, q venit ad me nõ esuriet, et

qui credit in me nõ sitiet in eternum. qbq in verbis declarat q cre,

dere in chrm seu ire ad chrj qd idem est, est mãducare et bibere, et

qd g.º desiderarnus testes.

Pr. dicit verba que ego loquor sps et vita sunt. G. spuale intelligẽda

Pr. idem premium pmitit credenti in ipm et mãducanti hunc pa,

nẽ, dicit n. q manducat hunc panẽ vivet in eternũ, et, qui cre,

dit in me, habet vitam eternã; g.º pro eodem accipit, credere in chrm

et mãducare hunc panem.

Pr. dicit, qui manducat meã carnẽ et bibit meum sanguinẽ, in me

manet et ego in illo. sed ille q mãducat tm sacraliter nõ semp

manet in chrõ, neqz chrj in illo, qz aliq accedunt indignẽ, ille aut

q mãducat spualiter .i. per fidem vivam semp manet in chrõ et chrj

in illo. G. si verba hec vera sunt (ut res est) debent intelligi de man,

ducatione sacrali. spuali.

ꝑ. ex verbis chri. pa. que ego da. ca. me. ē p mūdi vita. hic p mitit chrus pane quē daturꝰ ē p mūdi vita. i. p omēs
p ōmnū vita, g.º intelligit de datione qua se daturꝰ ē in cruce. nō in eucha.ª qr eucha.ª nō ē neca p ṗuulis.
ꝑ. chrꝰ loqt sic de mādūcatiōe, quãs de eat tunc illisquibꝰ cū loqbat. s. capharnaitis mādūcare et bibere. ꝑ. nō de

ꝑ. ex verbis petri in calce cap. 6. expresse elicit hec sentia, nam
cum aliq ex desciplis chri nō intelligentes doctrinā eius, nec
adimplentes discesserunt ab eo, dixit aptis, nunqd et vos vul. abire?
R̄dit petrꝰ dn̄e ad quē ibi. ver. u. vi. eter. ha. / et subdit, nos cre-
dimus et cognouimus qr tu es chrꝰ filius dei, / ac si diceret dn̄e
alij recesserunt qr nō crediderunt in te nec tuā doctrinā, nos credimus
quo ibimus? ex qua petri excusatiō.ª elicit qd chrꝰ tractabit de
fide in se, et illā docuerat capharnaitas.

ꝑ. chrꝰ nō loquit hic de pane et cibo, qr voluit tractare de
sacra.to eucha., sed sumpsit ocasionē a miraculo qd pridie an-
te fecerat de 5. panibꝰ et duobꝰ piscibꝰ. / sicut Joa. 4. in illo colo-
quio seu dialogo quē habuit cum muliere illa samaritana ihus est lo-
cutus de aque, sumpta ocasione ab aqua quā illa hauriebat a puteo, et
sub fig.ª seu methaphora aque docuit illam fidem in messiam seu
redemptorē, s. in seipm, vnde illi se manifestauit dicens. ego sum
qui loquor tecum, et multa de fide viua dixit sub fig.ª aque
quisquis biberit ex hac aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū
sed aqua quā ego da. ei, fi. in eo fons aque sa. in vi. eterna. / item. mu-
lier si sci. do. dei et qs. ē q di. ti. da mi. bi. tu peti. ab eo, et
dedi. ti. aquā viua etc. hic manifeste logr de fide. / eandem
qz fidem viuā docet capharnaitas sub noibꝰ panis, cibi, sanguinis
ut constat ex ipo c. / nā cū facto miraculo recessisset chrꝰ a tur-
ba quem seqbat, et iuisset capharnaū, sequuti sunt eum alij
querentes eum, postqꝫ aūt inuenerunt, dixerunt, magr qn huc
uenisti? qbꝰ respondit chrꝰ, Amē amē dico vobis, queritis me nō
qr vidistis signa, sed qr comedistis de panibꝰ et saturati estis
operamini nō cibum q perit etc. /

ꝑ. hec expō est plana et clara sine q.ibꝰ et glosis, et saluat
legem et vsum Ecc.e stę cōmunicandi laicos sub vna spē. / oppo.ta vero
est

ꝑ. nō de mādūcatiōe sacrāli qr nō erat institutum sacrām.; sed de spūali p fidē. / dicit n. de pane, qui mādūcat me etc. etc. ꝑ. hic loqt chrꝰ de mandūcatione sine qua nō pt̄ eē vita spūalis, et ea aūt ē mādūcatio qualis nō sacralis, g.º de spūali tm̄ loqr. / ꝑ. qr nō ē credibile q ante institutionē sacri, preciperet vsum illius. /

ꝑ. cōcilium constan. decreuit nō teneri fideles ex precepto diui ad cōmōes vtriusqꝫ spēi. cōtra bohemos q asserebāt huc errorē, p verba Joa. 6. intelligētes illa de sacrāli. / et tn̄ nō tractat de hoc loco, signum ergo est q intelligit illum spūali, et ideo nullum reputauit arg.m / alias si intelligeret sacrali, teneret satisfacere bohemis, sicut satisfecit in alio arg.to de institutione chri. dicens hanc nō obligare laicos hic. n. duobꝰ arg.tis. s. ex chri institutione, et ex eo Joa. 6. vrgebant bohemi catholicos. / oppoedūt cōtra vtrāqꝫ spēs ēē oībꝰ neces. ex precepto etc. /

neqꝫ ut pt intelligi locus iste de utraqꝫ simul, nã aut est disjunctive aut copulative. nõ disjunctive, quia tunc nullus cõ[...]
[...]cerer͂ ~~confitendum~~ ad mãducatioñẽ sacratem, quia ad veritatẽ disjunctivę suffiçiṫ veritas uniꝰ partis. nec copulative quia tunc
redderent solutiones daq. &c. dic.

est dubiã incerta plena difficultatibꝰ et angustijs, et tot glosematibꝰ quot vidistis pr̃es, quorũ nullum plene satisfaciṫ. Ergo. illa et non hęc est vera et ita amplectenda.

Et demum. eucha.ª nõ est de necessitate salutis. Ergo. locus iste nõ pt intelligi sacrãlr̃, neqꝫ utroqꝫ mõ simul. s. sacrãle et spũale. anis est istudum quia aliás baptꝰ nõ sufficeret ad salutẽ. cõtra illud mar. ult. qui cre. et bap. fue. sal. erit. et ad ti. 3. salvos nos fe. per lava. regñã. &c. et cõtra sensũ totiꝰ ecc.ª catho.ꝫ.

cõseq.ª vero pbatur, quia eisdem verbis hic precipiť usus eucha.ꝫ sicut ~~ibi~~ baptꝰ Jo. 3. nisi qs renatus &c. Ergo. si sacrãlr̃ intelligr̃, est de necc.ᵗᵒ salutis sumptio eucha.ꝫ. neqꝫ satisfacit qd hic dixit qdam D.ᵒʳ ꝑi. diversa eẽ verba. nã Joa. 3. dicit nisi quis &c. hic aut nõ fõr mõ. sed nisi mãduca. &c. nã pœnia est ẽ de nec.. cessitate salutis lapsis post baptm et tñ eisdem verbis dicit nisi pœniam egeritis. nec dicit nisi quis.

his quidem ✝ vĩ nõ posse hęc verba et totũ .c. 6. Joa. aliter quam spũaliter intelligi quoad lrãm. seu in sensu lr̃ali —

Sed adhuc remanet nobis magna pvintia expugnanda. Illi. n. q oppositam defendunt sentẽam, rõnes et argũta multa in cõtrã.ᵐ nobis objiciunt, quorũ aliqua tñ hic refferã.

pm objiciunt nobis quod lutherus interpretaṫ hunc locũ ẽe spũalr̃ et ita quod cum illo cõvenimus. objectio hęc nullius momenti est. unde ad illã dico quod nõ nos cõvenimꝰ cũ illo, sed ille nobiscum, mul„ ti. n. doctores ante illum sic interpretatum, ut dictũ est, et utinã sicut in hoc in alijs ẽt õibꝰ nobiscũ sentiret. Item si hęc suffi„ ciens ratio est, nõ deberemꝰ amplecti ar.ᶜˡᵒˢ trinit̃. divinit̃ chri ; incarna. mortis. resu. ascen. &c. et multas alias veritates, in quibꝰ nobiscũ sentit luthorꝰ. et multi alij heretici.

2º. urgent nos. quia sequeretur inquiunt, quod ex hoc loco nõ possemꝰ pbare christi realem pñtiam in sᵐᵒ eucha.ꝫ sacrõ, sicut pbari pt si

intelligat sacralē. hoc autē probare magis refert, quā colore sub una

specie nō eē ex divino precepta necc.a oībus et laicis. Rdeo q hęc

tanta veritas de chri p̄ntia in sacr.to altaris, et tam firma neque

det neque fundari p̄t in hoc loco, quē doctores tam diversē interp

tant, neque deus indiget nrō mēdatio. i. nris expōnibus ad ha

veritatē pbandam. sed fundat in verbis ipsis chri. hoc est corp

meum. et apti. 1. cor. 11. q mā. et bi. indig. ju. si. mā. et bi. non

dijudicans corpus dni, et in authorē ecclie catholicę q sic declarat h

authores. /

3o. nobis opponunt authores Joa. qui nō est, dicunt credendum

q tanquam euang.ta nō tractavit de hoc tanto misterio. nullibi autē pe

venit in ejus euang. mētio aliqua de illo. / Item authores eccliæ

universalis q utit hoc euang. Jo. 6. in festo corporis chri. sign. q. es

q intelligit illud de hoc sacr.to et ita sacralē. / Item autho

tot stores q hunc locū sacralē intelligunt. / Ite. authores hujus sa

cri cōcilij Tridentini, qui tractans .6. 3. sub ~~sed~~ paul. 3. c. 2

de hoc altissimo sacrō allegat verba illa hujus c. (q mādūcat me

et ipse vivet propter me. / Item aliud hujusmodi ex cōcilio Ephesino

Ad hęc simul respōdeo. et p clara respōsione noto q in hoc Alti

sacrō tria possumus cōsiderare. s. ipm sacr.m (mādūcatiōnē sacra

lem, et mādūcatiōnē spualem, de qua oībus in hoc loco. nisi mandu

caue. 33. fit mētio à chrō d. n. diversimode tñ, nā de mādūca

tiōe spuali fit mētio in sensu litrali (ut dictū est), de sacrali

vero in sensu allegorico seu pphetico, et de sacrō ipo, tanquam de

funda.to harū duarū mādūcationū. Et ne credat aliqs h

eē fictiōnē meā placet nunc referre verba aug.i q ponit tract

illo. 26. sup Joa. / aug. postquā dixerat locū hunc Jo. 6. intell

de ~~ser~~ mādūcatiōe spuali, subdit hęc verba. tñ funda.m se

res hujus ~~sacri~~ mādūcationis spualis est eucha.a seu sacra

eucha

Verba formalia aug. sūt hęc. nisi mādū.caveritis hunc itaque cibum et potum societatē vult intelligi cor... ...is et mēbror suor q... ...t Sta ecc.a ... et statum ... / hujus rei sacr.m

...mi tatis corporis et sanguinis chri alicubi quotidie, alicubi certis intervallis dierū in ...ia preparat, et de mēsa dnica sumit, quibusdam ad vitā quibusdam ad exitium,

et ... cujus sacrā est, omni hoī ad vitam, nulli ad exitium, quicūque ejus particeps fuerit

UGR Biblioteca Universitaria

euchar. / ex qbq verbis aliq decepti inferunt. q° aug. declarat
et hunc locu de sacro seu de manducatione sacrali. Unde hoc?
/ hic q° aug. solum hoc nobis sigat q manducatio hec spualis fun,
dat in hoc sacro. i. includit in se fidem hujus sacri. / liceat
p. 5m hic adducere locu quedam paul. q hoc amplius declaret,
paul. aplq. 1. cor. x. in principio, sic dicit. nolo vos ignorare fres
qm pres nri oes sub nube fuer. oes mare tran. / oes eandem escam
spiri. manduc. oes eundem potum spua. bibe. / bibebant aut de co,,
seq. eos pe. pe. aut erat chrs. / quibus in verbis duo nos docet
B. Pau. pmo hac nra concls. pm, no novu sed consuetum esse
in sacris lris appellare fidem manducatioes seu bibitioes aut
potum. 2m vero qd dicit hanc fidem primiciorum fundatam
fuisse in chro seu supre fundam in chro. ad quem modum et sensu
.b. aug. dicit manducatioes hanc spirituales fundari in hoc
altmo sacro. / dico ergo chrm in his verbis tria hec docere
manducatioes spuales in lra. et sacrales in allegoria, et hoc
sacram in fundato. Unde addo q meo judicio, postqjam
hoc sacram novu factum est nobis ex ejus institutio. narra
ta ab alijs tribus evangelistis. tenemur credere ex hoc loco Joa. 6.
no solum manducatioes spuales. sed et sacrales et ipm sacram.
sicut post 6. Joa. declaravit verba illa exo. 12. os non co,,
minuetis ex eo de chro in sensu allegorico. tenemur credere
no solum sensu litales. s. de agno paschali. sed et allegoricu
de chro. / et idem dico de illa no alligabis os bovi tritu,,
ranti, deu. 25. quam pau. 1. cor. 9. in allegoria declarat de predicatore
evangelico q sunt ei administranda necca. / pretendit aut
chrs in hoc asuefacere hoies ad hoc altm sacram. et ejus

Usum seu mādūcatiōe sacrales, per manducatiōe spūa-
lem ut sūes illi assuefaceret, et ideo et usus est nōibus
panis et cibi, carnis et sanguinis, in quibus rebus instituturus
erat hoc sacram.tm sicut pro baptm Joa. voluit disponere hōies
ad baptm suum. /

ex dictis satisfieri pt facilime obiectionibus factis. / ad pm. de
Joa. dico quod cum ipse scripserit suum euangm. post alios tres euangtas
et viderit tam late scriptum eē ab ijs de institutione huius sacrāi
noluit de illa tractare contentus his quae de ipso dixerat in sensu a-
go.co seu figuratiuo in hoc. 6. c. / sicut et alia multa hac rōne
omisit, et tractabit aliqua quae ab alijs nō erāt tacta, ut de lotione
pedum. /

ad 2am. dico ecc.am catho.cam uti hoc euangº. in sensu allegº.co in
festo corporis christi; sicuti in multis alijs festis hoc idem facit.

.sicut et illis verbis
panē angelorum mādūcabit
homo utit. in dicto festo in
sēsu allegº.co intelligēdo illa
de sacrō, nā ad lrām intelli-
gunt de mādūcatiōe spūali
qua angeli mādūcāt christum
in celis. /

ad. 3am similiter dico quod oēs fere doctores sti. qui declarāt locum hunc
ad lrām interpretant illum de mādūcatiōe spūali, qui vero in sen-
su allegº.co de mādūcatiōe sacrāli; / Idem dico ad 4am quod hoc
sacrum cōcilium allegabit locū illum in sensu allegº.co / nec vale-
cōseq. cōcilium seu doctores tractando de hoc sacrō, allegant lo-
ex Jo. 6. ergo intelligunt sacrālr. et instātia est clara. nā Joa.
euangta tractādo de christo et de fractione eius cruruum, allegabit
locū illum exo. 12. os nō cōm. ex eo. nō in sensu litterāli, sed allegº.
et paulus etiam illum nos allegabis et c. tractādo de predicatore euangi.

4º. adhuc urgent nos, quod si intelligeret (inquiunt) locus iste solum
spūali nō eēt precepm in sacris lris de sumptione eucharistiae. quod
nullibi vr eē preterquam in hoc loco. /

ad hoc rndeo tribus modis. pº. mº concedendo nullibi eē precepm.
diuinū de sumptiōe eucharistiae, sed tn eē ecclesiasticū precepm. cū
s. tho. alexā. bonauen. gabriele silvestro et alijs ubi supra. / hoc

-n-

UGR Biblioteca Universitaria

n. nō oio improbabile est, quo supposito possemus facilime respōdere obiectis adversarior, et salvare usum unius ~~spei~~ spei, vel alterius. / nec desunt rōnes satis probabiles pro hac opinione —

2o. mo. Dico quod est divinū precepm̄ nō solum ecclesiasticū, non tm̄ cōtentum in sacris līs sed habitum ex traditione a tpē aptor, cū qua respōsione possumus ēt optime salvare usum uni vel alterius spēi nā sicut precepm̄ hēt ex traditione ita et modus sumēdi; a tpē n. aptor hēt usus cōicandi sub una tm̄ spē, et sub utraque ēt, ut hic latissime sam tractatum est. /

3o. Dico ēē precepm̄ divinū cōtentū in sacris līs, in solis illis verbis hoc facite in meā cōmemo. luc. 22. et nō alibi: / ut dicit s. tho. 3. p. q. 80. ar. 4. ~~[illegible]~~. / sed dicet aliquis si in hoc loco est precepm̄ quibus datum est hoc precepm̄ et sub qua forma et quo tpē adimplendum? / pro responsione ad has questiunculas premitto duo clara et brevissima fundamta. /

qui in his tm̄ vi ponere obligatioem in posterum apostolis et successoribus. ut ex dictis pōt colligi. /

1m. sit quod in his verbis accipite et mādūcate. accipite et bibite &c. nō fundat, nec meo iudicio fundari pōt tale precepm̄, nā illa verba nō sunt preceptiva nisi tm̄ illor actuum mādūcādi et bibendi quos fecērunt in cena, nec se extendunt in posterum aut ad successores aptor unde marcus dicit et biberunt ex eo oēs, post quā bibitiōem nō amplius tenebant ad bibendū et comedendum, sicut ex illis verbis - ite in castellum quod cōtra vos est et invenietis asinū &c. colligite quae superaverunt fragmēta &c. solvite illum et sinite abire &c. nō colligitur iure positū ēē precepm̄ aptis in futurū, sed tm̄ pro illis actibus — et aliud dicere est voluntarium. /

2o. premitto quod verba illa. hoc facite in me. com. / dicta sunt tm̄ a b. luca. et ab aptō paulo. 1. cor. 11. / sed lucas tm̄ ponit illa immediate post cōsecratiōem et mādūcatiōem panis ante cōsecratiōem calicis, paulus vero ante et post, diversimode tm̄, ante calicē ponit illa absolute sicut lucas. et post calicē cōditionate. hoc faci. quoties:

ut

UGR Biblioteca Universitaria

bibe. in me. come. ita q. nō precipit sumptio calicis, sed tn̄ [illegible]
nichil cōmemoratio qui sumat.

his suppositis Rn̄deo ad pm̄ questiunculam q. hoc preceptum impositum est
nō solum sacerdotibus sed et laicis, q. si querat unde hoc habe
dico ex s. tho. ubi sup. q. dicit, ex hoc loco homo tenetur de precepto
divino sumere eucharistiam. i. oīs homo, ponit. n. indefinitam pro uni
versali. habeo et ex precedentibus, nā sicut illud pro nobis
qd immediate precedit hec verba. qd pro vobis tradetur &c. et si dictum
sit aplis, intelligitur tn̄ de oībus hoībus, ita et illud hoc facite &c.

ad 2am Rn̄deo q. preceptum impositum est tn̄ de manducatione sub spē panis ut ex
ordine lucae et pauli est colligere, nō. n. sine misterio ambo p
fuerunt hec verba ante cōsecrationem calicis. habetur hemq ex luca
ex aplo aūt paulo ulterius semq nō preceptum sed libertas sumendi calic
uel nō sumendi, dummodo si sumant faciant in cōme. christi
~~ex dictis oībus deduco 4or cōcl. respondens p.o et s. quesitis~~

3a. sed queret aliquis et dicat. ergo sacerdotes nō tenentur ex precepto
diuino sumere calicem? Rn̄deo, tenent, nō tn̄ ex precepto diuino
contento in sacris litteris, sed ex precepto diuino mediate. nā ipsi tenent
ex officio et precepto christi cōficere hoc sacramentum et sacrificium sub utraque
spē. ergo et sumere. ideo. n. cōsecrat sub spēbus panis et uini.

ex dictis deduco 4or cōcl. per quas Rn̄deo duobus articulis p.o et s.o.
1a cōcl. sacerdotes cōficientes tenentur de iure diuino sumere utramque
spem, ut iam dicto. 2a. seculares seu nō cōficientes sacerdotes tenentur
de iure diuino sumere spem panis. 3a. cōcl. istis pri
et cōcedit illis a christo libertas sumendi spem calicis seu nō sumendi [illegible]
dispōne ecclesie, ad cuius oeconomiam hec oīa pertinent. 4a. cōcl.
parvuli ante annos discretionis et amentes nō tenentur sumere neque
utramque neque unā spem, neque decet ut sumat. hec p3 quia nō pnt fa
cere in christi cōmemorationem. neque referre memoriam passionis eius. ergo nō li
gantur illo precepto christi, ad hoc. n. requiritur iudicium et usus rationis a quibus
quibus oībus carent parvuli et amentes.

ad

qz qz aut sumptio eucha[e] sit nece[a] divino precepto m[o] dam dicto, tn no est nece[a] ad salute[m] sicut bapt[mus] et penia. vide infra.

ad 3.[a] questiunculas De tpe quo adimpleri debet hoc precep[m] / dico, hoc relictum fuisse arbitrio et dispoi ecc[e]. sicut alia multa disponit circa sacra[ta], ut hic sepissime et afabin dictum est ab aliis.

Ar. 4[us] Seqr jam jux[a] ordine[m] nrum 4[us] ar. q. in quo queritur utrum minus aliqd sumat q unam tm spem sumit qz qui utramqz. / qui qdes si de re co[n]tenta intelligat, nullam habet dificultate[m], decretum .n. iam est in hoc sacro co[n]cilio totu[m] chr[istu]m co[n]tineri sub utraqz spe et sub una et sub qualibet cujuscumqz spei particula - si aut de effectu s. gra intelligat[ur] major est dificultas sunt .n. ut jam P. S. vidistis diversae ac variae opiniones de hoc, quibus no[n] obstantibus pono hanc p[ro]. sub utraqz spe dat nece[o] major gra qz sub una tm. / qua[m] intelligo ex vi sacra[ti] et in equali recipientium dispone, na[m] si qs accedat magis dispositus no[n] dubium e[st] q illi dabit majore[m] g[rati]a, et aliqn major sub una qz alteri sub utraqz. /
co[n]cl[usi]o hec est Alex. alen. irrefragabilis doctoris. 4. p. q. 40. meb. 3. et meb. 4. et nicolai lirani. sup. Joa. 6. / cujus p[ro]batio, ne noto exprimito tria irrefragabilia funda[ta]. /
P[mo] sit q o[mni]a et singula sacra[ta] novae legis co[n]ferunt gra[tia]m ex ope[re] opera to o[mn]ibus suscipientibus eam et semp[er], si no[n] sit impedi[mentu]m ex parte suscipientis. hoc decretum est in co[n]ci. floren. et in hoc sacro tri[dentino] den. sub paul. 3. sessi. 7. c. 6. 7. 8. / q sic habent. /

-c. 6. si quis dixerit sacra[ta] novae legis no[n] co[n]tinere gra[tia]m qua[m] significant aut gra[tia]m ipsam no[n] ponentibus obice[m] no[n] co[n]ferre, quasi signa tm externa sint acceptae per fidem gre vel justitiae, et notae quaedam christianae professionis, quibus apud ho[min]es discernunt[ur] fideles ab infidelibus, Anathema sit

-c. 7. si quis dixerit non dari gra[tia]m per hujus modi sacra[ment]a semp[er] et o[mn]ibus q[uan]tum est ex parte dei et si rite ea suscipiant, sed aliqn et aliquibus Anathema sit.

c. 8. si quis dixerit per ipsa novae legis sacra[ment]a ex opere operato no[n] co[n]ferri gra[tia]m, sed solam fidem divinae p[ro]missionis ad gra[tia]m co[n]sequendam sufficere - Anathema sit -

UGR Biblioteca Universitaria

2m. fundam.m sit. spes sacra.les hujus sacra.ti e sacra.m hoc est s.
Tho. 3. p. q. 73. ar. 6. in corpore. cujus hec sut verba. / R.deo dicen.
q in hoc sacra.to tria considerare possumus. s. id qd est sacra.m tm, qd
est panis et vinu, et id qd est res et sacra.m. s. corpus chri veru, et qd e
res tm. s. effectus hujus sacra.ti / hoc et constat ex difinitione
sacra.ti est .n. sig.m sensibile &c. sed nihil est sensibile in eucha.a p-
ter spes panis et vini. ergo ille sunt sacra.m /
3m. fundam.m sit. spes sacrales hujus sacra.ti conferut instrumetaliter
gram. scio dnm cayeta.m oppm. fundam.m tenere ex in zelo fundare sui
semiaz, tn no pbat nec pt pbare / hoc nrus funda.m. seqr manifeste
ex duobus primis. / sed expre est. s. Tho. 3. p. q. 73. ar. 1. ad 2m
cujus verba sunt. ad 2m dicendum q aqua bap.mi no causat aliqm
spualem effectu pp ipam aqua, sed pp vir.tes sps s.ti in aqua
exentem. Unde chrisost. dicit sup illud Joa. 5. angelus dni scdm tps
in baptizatis no simpliciter aqua operat sed cum sps s.ti susceperit gram
tunc oia solvit pecc.a / sicut aut se habet virtus sps sti ad aqua bap.
ita se habet corpus chri veru ad spes panis et vini. Unde spes panis et
vini no efficiunt aliquid nisi virt.te corporis chri veri. /
et 3. p. q. 79. ar. 2. corpo. / R.deo dicendum q in hoc sacra.to pt consi-
derari et id ex quo habet effectu. s. ipe chrus contentus et passio ejus
repntata, et id per qd het effectum. s. usus sacra.ti et spes ejus /
et ad 3m. sic dicit. ad 3m dicendum q hoc q chrus sub aliena spe
sumit pertinet ad rone sacra.ti qd instrumetaliter agit. /
his jactis fundametis accedo ad conclis probatione, et formo hunc
sylogismu in dari, qui (ut dicit versiculus) no pinegari. / oia sacra.ta
nove legis conferut gram, spes hujus sacra.ta sunt sacra.ta ergo conferut gram.
ergo spes vini conferunt aliam gram ab spebus panis, na cu gra dei
in ipo usu sacrois, he spes debent dare gram in ipo usu manducandi et
bibendi, et ita p.o conferet gram sub panis spebus qm sub vini. hec ro quidem
vel

q dixerunt sacerdotibus cōficientibus dari majorē grā q̄ laicus cōicātibus sub utraq3. qd' si intelligat' ōm extra sacrā'. nō credo; q ptū pbare, si tñ sit alia rōne .s. ppter obligatiōēs cōficiēdi, et ppter cōsecratiōēs et ppter orōnes quas in misa dicit et ppter oblatiōnē quā facit corporis et sanguinis xpi (hoc credo verū ēē./

vel sola mihi hanc cōcl̃ēs satis psuadet; Unde obsecro et obtestor omnes quotquot oppta sunt semp̃ ut ejus solutionē (si aliqua est) me doceant./

p̃. persuadet amplius cōclō hec. Totum sacram integrum majorem grām debet cōferre q̄ pars, s.ʒ spēs panis et vini magis q̄ una illarū p se. et si dicat' diversa ēē sacra. (qd credo falsum) majorē vim habet argm. / et cōfr. in n̄alibus agens n̄ale magis operat' cum pluribus aut pfectis aut integris instrumētis, q̄ cū partialibus aut diminutis. g° ēt in supn̄alibus. et ita magis xp̃s cū integro sacro q̄ cū parte cum ipm sacram sit instrum qd ēt cōcurrit active./

p̃. sacra efficiunt qd sigcant, sed spēs panis et vini diversa sigcat et diversas herit operatiōnes in corporalibus. g° ēt in spūalibus.

Hec rō pbat q ēt si spēs panis et vini nō cōcurrāt active sed tñ sigcative ad grām, debēt dare diversas grās q diversa sigcant./

p̃. in pluribus unitēs majorē grā dat' q̄ in una tñ ēt si sint unū sacrā. q formę partiales dum sp̃e, ut in diaphanitate ... pspicuitate et opā tri eadem rōne./ g° similr̄ in hostia et calice./

p̃. si xp̃s nō ēēt pntiāli et reali in hoc sacro sicut nec in alijs, daret grā sub spēbus vini distincta ab alia q dat' sub spēbus panis. g° ēt imo a fortiori dum est pns realiter./

p̃. sacerdos tenet' ex precepto divino cōsecrare et sumere sub utraq3 spē, nō aūt laicus. g° illi obligatiōni aliqua grā correspōdet./

p̃. cōicans indigne sub utraq3 spē magis peccat q̄ qui sub una tm̃ cōicat ēt indigne. g° si digne accedit magis meret'. nō .n. deus pmior est ad puniendū q̄ ad miserendum–

p̃. q̄ sentia oppta nullus ē doctor preter unū cayeta. et unū vel duos alios modernos. / Et caieta. nō absolute negat nā dicit q si cōicans sub utraq3, sumpta hostiā, magis dispo nat' ad sūptiōnē calicis, dabit' illi major grā ex ope operato./

p̃. argta in oppm nihil pbant. p° nō illud de pfectiōne agētis in quo faciunt tota vim. s. qd xp̃s utrobiq3 est pns et integer totus sub qualibet spē nō major grā dat' sub utraq3 q̄ sub una, nā hac eadem rōne ego pbarē q nō dat' misi major grā [illegible] q̄ ... hodie, neq3 in 2a. 3a misa magis q̄ in p°. q eidem xp̃s est utrobiq3 Immo si totus xp̃s ēēt pns reale in oībus sacrīs sicut in eucha. nō majorē grā daret in oībus sacris siquis illa simul susciperat q̄ si in una se nunc nō daret majorē grā in alijs sex sacrīs ab hoc, q̄ in uno tñ, q in oībus est eadem res contenta. s. virtus xp̃i aut spūs sc̃ti. q si dicas q̄ q̄uis sit eadem res cōtenta, effectus tñ sunt diversi q sacra q cōcurrūt instrumēta sūt diversa, idem dico ego de hoc sacro/

neq̃ illud de pluribus hostijs aliquid valet, q. est daret maior grã percipienti plures hostias cõsecratas q̃ accipienti vnã tm̃, q. plures tē nõ magis signãt q̃ vna, sunt .n. spẽs eiusdem nãe, differunt solum sm̃ magis et minus, spẽs aũt panis et vini differunt, ita et sicut diuersa signant, diuersa et efficiunt in aia. / sicut si qs baptizaret in mari aut in flumine nõ maiorẽ grãm reciperet q̃ si baptizaret per solam aspersionẽ, aut si p̃ trinã aspersionẽ magis q̃ si sub vna tm̃, q. sunt mistu-ta eiusdem nãe q. non diuersa signant. /

eodem fere m̃o respõdet ad aliud de mãna, q. q. plus sumebat nõ magis inueniebat q̃ qui minus sumpserat, R̃z (neq̃) q. si vim aliquã hẽt, tm̃ pbat q. sub spẽbus vnius nãe nõ magis sumi q̃ sub vna, nõ aũt sub spẽbus differẽtibus nã et spẽ. /

ad aliud qd adducit ex. c. 6. Jo. q. idem pmitit christus accipientibus vnã uel vtraq̃ spẽm, dicit .n. q. mãdu. hunc pa. vi. in eter. / sicut dicit nisi mãdu. car. et bi. san. nõ hẽbi. vi. in vobis dico q. q̃uis idem premium pmitat. s. vita eterna, nõ tñ equaliter oẽbus .n. seruãtibus mãdata dei pmitit et vita eterna, sed noẽ

Et tandem neq̃ sequus achiles de iniuria que (ut dicunt) fit laicis aliquid pbat, nego .n. fieri illis aliquã iniuria, aut ipos posse queri q. illis nõ dat calix. / non .n. valet cõseq.ª in calice dat grã distincta ab alia q. dat in hostiã, g.º illis fit in iuria nõ dando calicem, et instat multis ex.s / nõ valet in sacris ordinibus dat grã g.º pñt queri laici coniuges q. nõ admitunt ad sacros ordines femine et. / item e cõtra.º in sacro matrimonij dat grã g. sacerdotes pñt queri q. nõ pmitunt ad misimõ.m / item in 2ª uel 3ª misa (si aliquis bis uel ter celebret aut cõicet in die) dat grã g. iniuria fit sacerdotibus q. nõ pmitit illis cẽlebrare nisi semel in die. item in frequenti cõione maior grã dat q̃ in rara. g. laici pñt queri q. nõ pmitit illis ita frequenter accedere ad hoc sacrã. sicut

sacerdotibus

...em in ejsatu dat gra. et ... no fit injur. illi q hoda ...a.l. item in cosecratio. ...celebratio missæ credo dei ...sj, cita sicam q dat ...sumptione panis et vini ...tri no fit injuria illis ...no admittunt ad sacer...tus./

sicut sacerdotibus (Euidens q. est q no valet coseq. dat gra sub spe calicis q. injuria fit laicis interdicedo illis calice, aut juste sint queri, no siqq valet q in ecc. dei debet ee ordo et gradus et sicut no oes debent ee sacerdotes, aut seculares, aut epi ita neqq oibq debet distribui sacra equali, hoc.n. decet ad reuerentia q debet huic altissimo sacro, et ad copua dam christiana religione, sicut in corpore humano no oia membra sunt eadem offi. neqq utunt aut gaudent eisdem preuilegijs, neqq in repu.ca ciuili./. constat igi his oibq robq hanc cocl. vera et irrefragabile ee./

addo q et est s. tho. hec. cocl. p.o q major et minor sillogis., mi que feci in principio sunt ipsiq s. et cocl.o./

p. s. tho. 3. p. q. 62. ar. 2. tenet q sacrales differunt spe et addunt aliqd supr gram gratum facientem. et hoc ideo q spes sacrales deunt na seu spe, na debent efficere qd sigant et cum sigces diuersa, debent efficere diuersa, sed spes panis et vini deunt et na seu spe, q. sunt diuersos effectq spuales sicut corporales, et ita aliam gram cofert calix qq panis./

p. s. tho. nunqq dicit expresse a q sub utraqq spe coferat major uel minor gra, neqq et elicit ex ejus doctri. s. 1. sm clarum est, hoc 2m pbat nam in illo ar.o 12. 3. p. q. 80. ubi cayo. tanq fundat hanc doctrina solum dicit q no fit seq aliqd detrimetum, qd pt intelligi uel populo uel repntationi passionis chri. et ut magis constet veritas arg.m s. tho. tale est

in hoc sacra.to e repnta.o passionis chri, sed magis repntat passio in sanguine qq in corpore. item et sanguis fuit effusus in salute aiq q. potius deberemq sumere sanguine qq corpq. et R.det sub his dbq

ad 2m dice dum q repnta.o dnice passionis agit in ipsa cosecratione hujus sacra.ti in quano debet corpus sine sangne cosecrari, pt aut a populo corpus sine sanguine sumi, nec inde sequi aliqd detrimetum q sacerdos in psona oium sanguine offert et sumit et sub utraqq spe totq chriq continet./

UGR Biblioteca Universitaria

prit (inqz) verba illa. S. Tho. (nec inde seqz aliqd detrimētum. S
ligi, tum de ipa repntatione passionis, tum et de ipso populo, qui ex
fit detrimētum cōicādo sub vna spē. ut constat ex duobg rōibg q
subdit, quay pa referēda est p mēbro. et 2a 2o. (ut sū sebg n
repntationi passionis chri aliqd detrimētum qr sacerdos ꝑ ꝑsona
omnium sanguinē offert et sumit, nec ipi populo qr totg chrs su
qualibet spē continet.) nec tn ex hoc 2o seqz (ut credit alīs cay
go nō dat major grā sub vtraqz qz sub vna. sicut nō valebant
alij conseq. sup facta. s. sub vtraqz spē dat major grā, go fit de
trimētum populo laico. (et alij similes. / si go hec nō valet, neqz e
oppo cōseqtiu ad oppm āntis et valebit. s. nō fit iniuria seu detrim
g nō dat major grā. / Adde et q detrimētum est res posit
ut constat ex illo dni. qd paest hoi si vni. mu. la. Ez. nō dare
calicē est priuatiua, go nō dare calicem nō pt ēē detrimētum.
constat igr ex ōibg dictis, nrām conclem et verā ēē et et S. Tho
hoc tn non obstante q crediderim cōclēs hanc verā ēē. D. S. mea
senā eēt q hoc sacrū cōcilium nihil decerneret de hoc aro neqz han
neqz illam partem, tum qr p vtraqz sunt et doctores grauims tum
rōnes efficaces. tum et qr ex hoc nō dependet querella adversariou
q vtraqz spē nunc petunt, nō. n. illam petunt qr credant majorē vel
minorē dari grām, cum negent p sacrata dari grāz, sed qr credunt
se teneri de precepto diuino cōicare sub vtraqz spē vnde hoc pu
deberet decernere scā hec synodus nō ēē neccm nec ex diuino precepto
ut dictum et ꝓbatum est. /
supsunt D. Amp. duo alij arli. s. 2us et 3us. de quibus multa
audistis a viris tum doctissimis tum max. in his rebg expertis
et qui optime norūt ingenium eorz q hanc calicis cōionē petunt
vnde nō est cur meam senām et iudicium desideretis q nec expertus
ōio sum, ego subscribo melius sentienti; et in his alijs qz ōibg
que dixi me vrē censure et correctioni submitto. / habemus dixi